

Timo Furuholm vas

Kirjallinen kysymys urheilijoiden sosiaaliturvasta

Eduskunnan puhemiehelle

Ammattiurheilu on raskasta ja täysipainoista työtä, mutta urheilijat on jätetty pitkälti normaalin sosiaaliturvan ja yhteiskunnan turvaverkkojen ulkopuolelle. Monin eri tavoin erimuotoisissa työsuhteissa ja sopimuksin toimeentulonsa hankkivat urheilijat ovat sosiaaliturvalainsäädännössä pitkälti näkymättömiä. Myös ymmärrys huippu-urheilun ja urheilijan arjen realiteeteista vaikuttaa viranomaisten tulkintakäytännöstä puuttuvan.

Töiden päättyessä usein äkillisesti urheilijat ovat vaarassa pudota lähes tyhjän päälle. Tilanne ja urheilijoiden sosiaaliturvan heikkous tulevat urheilijoille itselleenkin usein yllätyksenä. Turvaverkkojen heikkous tuli erityisen karulla tavalla näkyväksi koronapandemian aikana, kun tapah-tumia peruttiin, sarjat jäivät tauolle ja urheilijoita lomautettiin tai painostettiin palkanalennuksiin.

Viime päivinä on saatu huolestuttavia uutisia Espoosta. Veikkausliigassa pelanneen FC Hongan pelaajat eivät lokakuun lopussa saaneet palkkojaan. Joukkue ei jatka otteluita Suomen ylimmällä sarjatasolla tulevaisuudessa, kun seura jätti hakematta liigalisenssiä maksamattomien palkkojen takia. Joukkue saattaa jatkaa jollakin alemmalla sarjatasolla, mutta nykyiset pelaajasopimukset raukeavat ja pelaajat tipahtavat tyhjän päälle.

Nykyisen lainsäädännön ja sen tulkintojen vuoksi urheilijat voivat jäädä jopa kokonaan vaille työttömyysturvaa. Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta ajalta, jona henkilön katsotaan työllistyvän päätoimisesti yrittäjänä tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssään yhdenjaksoisesti yli kahden viikon ajan. Työttömyysturvalain sääntelyä työttömyysturvan estävästä omassa työssä työllistymisestä ei ole säädetty urheilijoiden tilannetta silmällä pitäen, mutta käytännössä esimerkiksi välttämätön harjoittelu on voitu katsoa päätoimiseksi ja siten esteeksi työttömyysturvalle, vaikkei työtä tai tuloja todellisuudessa olisi.

Urheilijan palkasta ei vähennetä työttömyysvakuutusmaksuja, eivätkä urheilijat ole ansiosidonnaisen työttömyysturvan piirissä. Lisäksi urheileminen ei välttämättä täytä työsuhteen tunnusmerkkejä. Kun urheilija hakee ansiosidonnaista etuutta muun työn perusteella, arvio urheilun päätoimisuudesta vaikuttaa etuusoikeyteen. Urheilu katsotaan joko päätoimiseksi, jolloin kassa ei maksa etuutta, tai sivutoimiseksi, joka mahdollistaa ansiopäivärahan maksamisen. Urheilusta saadut tulot kuitenkin pääsääntöisesti sovitellaan, eli tulot vähentävät päivärahan määrää.

Viime vaalikaudella toiminut ja tälle kaudelle uudelleen nimitetty parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea totesi alkuvuodesta valmistuneessa välimietinnössään, että komiteatyön aikana on keskusteltu urheilijoiden työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä. Kuten yrittäjien ja omassa

Kirjallinen kysymys KK 200/2023 vp

työssä työllistyvien kohdalla, luovien alojen tekijöiden ja urheilijoiden oikeuteen saada työttömyysetuutta vaikuttaa se, onko työllistyminen päätoimista. Urheilemisesta saatu tulo ei kuitenkaan kerrytä ansiopäivärahan edellytyksenä olevaa työssäoloa, eikä tulosta makseta työttömyysvakuutusmaksuja. Komitea esitti ehdotuksenaan, että omassa työssä työllistymisen pää- ja sivutoimisuuden arviointiin liittyviä ongelmakohtia ja kehittämistarpeita selvitetään. Tässä selvitystyössä tuli komitean mukaan kiinnittää huomiota muun muassa urheilijoihin.

Nykyinen hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut korjaamaan urheilijoiden sosiaali-, työttömyys- ja eläketurvan puutteita.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo turvata urheilijoiden toimeentuloa ja oikeudenmukaista kohtelua työttömyysturvassa sekä huomioida urheilijoiden aseman sosiaaliturvaa uudistettaessa?

Helsingissä 16.11.2023

Timo Furuholm vas